

Instituțiile financiar-bancare - tipologie, funcții

Sistemul financiar-bancar

- > intermediere financiară
- instituţii: băncile, societăţi de asigurări, firme de leasing fonduri de investiţii ş.a.

Sistemul bancar

- Banca centrală (de emisiune)
- Trezoreria
- Băncile comerciale
 - bănci universale
 - bănci specializate
- Alte instituţii asimilate
- Bănci internaționale

Funcțiile sistemului bancar:

- active:
 - acordarea de credite
 - gestionarea conturilor clienţilor
 - plasarea de titluri de valoare
 - operaţiuni valutare
- pasive:
 - atragerea în depozite a disponibilităților monetare
 - crearea și plasarea de instrumente financiare proprii

Banca centrală (de emisiune):

Funcții specifice (macroeconomice):

- emisiunea monetară
- coordonarea circulației bănești (operațiunilor de încasări și plăți din economie)
- gestionarea puterii de cumpărare (stabilității prețurilor)
- supravegherea instituţiilor bancare şi de credit
- controlul creditului
- stabilirea regimului valutar

Banca centrală (de emisiune):

Funcții specifice (macroeconomice):

- (elaborarea și aplicarea politicii monetare și a politicii de curs de schimb)
- administrarea rezervelor internaţionale
- (gestionarea datoriei publice)

Banca centrală - rol:

- asigurarea stabilității monetare (putere de cumpărare, curs de schimb, disponibilități suficiente)
- > BNR=autoritate monetară și prudențială

http://www.bnr.ro/Statutul-BNR-2184.aspx

Trezoreria

Banca specializată a statului (rol de casier al statului)

Băncile comerciale:

- Universale îndeplinesc toate funcțiile (desfășoară toate operațiunile)
- Specializate:
 - bănci de depozit
 - bănci (case) de economii
 - bănci de investiții
 - bănci ipotecare
 - bănci pentru finanțarea comerțului exterior
 - ş.a.

Instituțiile pieței monetare: autorizare prealabilă

România→BNR

http://www.bnr.ro/Registrele-BNR-717.aspx#IC

instituții de credit (bancare/nebancare),

instituții de plată,

instituții emitente de monedă electronică,

instituții financiare nebancare (microcreditare,

leasing, factoring s.a)*

*pentru activitățile de pe această piață

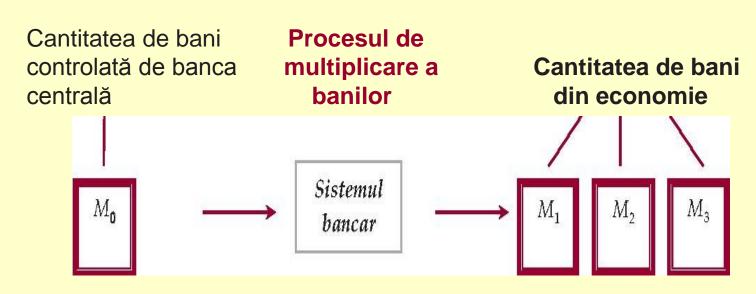
> Efectul multiplicator

- printr-un proces de multiplicare, baza monetară (M0) se regăsește în economie sub forma masei monetare măsurată prin agregatele monetare M1, M2 și M3
- procesul de multiplicare a banilor este pus în evidență prin intermediul **multiplicatorului monetar** (**m**).
- se calculează ca raport între un anumit agregat monetar și baza monetară:

$$m1 = \frac{M1}{M0}$$
, $m2 = \frac{M2}{M0}$, respectiv $m3 = \frac{M3}{M0}$,

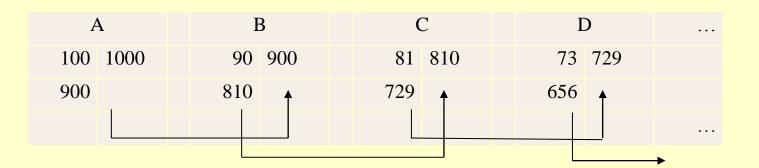
> Efectul multiplicator

> Efectul multiplicator (exemplu)

- depunere iniţială de 1000 u.m.
- rata rezervei minime obligatorii (r) de 10% (nu se păstrează alte rezerve)
- nu exista alte restricţii privind creditarea
- nu se reţine numerar în afara sistemului bancar (toate sumele se depun la bănci)

> Efectul multiplicator (exemplu, continuare)

$$M = 1000 + \frac{90}{100}1000 + \frac{90}{100} \left(\frac{90}{100}1000\right) + \frac{90}{100} \left(\frac{90}{100}\frac{90}{100}1000\right) + \dots = 0$$

$$=1000+0.9*1000+0.9^2*1000+0.9^3*1000+...+0.9^n*1000=$$

$$=(1+0.9+0.9^2+0.9^3+...+0.9^n)1000=$$

$$=\frac{1}{1-0.9}1000=\frac{1}{0.1}1000=10000$$

- masa monetară crește de 10 în raport de depunerea inițială:

$$m = \frac{1}{r} = \frac{1}{0.1} = 10$$
 $m = \frac{10000}{1000} = 10$

> Efectul multiplicator

- dacă se va reţine o cotă "n" sub formă de numerar , numit coeficientul de fugă / preferință (n=N/M), atunci multiplicatorul devine:

$$m = \frac{1}{r + n - r \cdot n}$$

Piața monetară:

cuprinde ansamblul tranzacțiilor cu monedă rezultate prin confruntarea cererii și ofertei de bani corespunzătoare prețului său specific (dobânda).

urmărește compensarea excedentului și deficitului curent de lichiditate, a disponibilităților (surplusurilor) și nevoilor temporare de monedă existente la diferiți agenți și subiecți economici și reglarea cantității de monedă din economie.

piață a capitalului bănesc pe termen scurt.

Cerere de monedă (L):

- cantitatea de monedă generată de nevoile schimbului, ale activității economice în general.
- factori determinanți:
 - volumul tranzacţiilor
 - structura tranzacţiilor,
 - viteza de circulație,
 - rata dobânzii şi
 - comportamentul față de monedă (preferința pentru lichiditate)

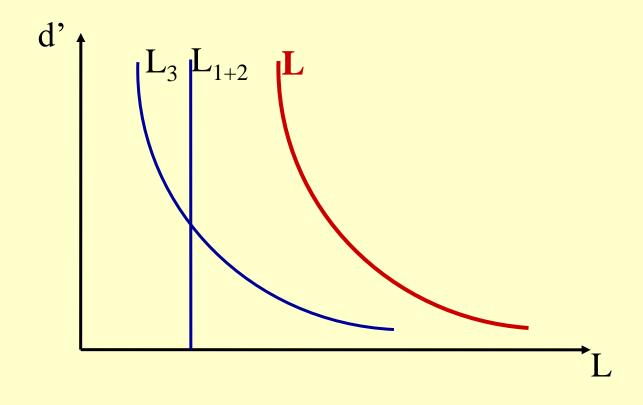

preferința pentru lichiditate:

- > se formează în esență sub acțiunea unor mobiluri:
- \triangleright mobilul venitului/afacerilor: L₁=f(Y,p,t)
- \rightarrow mobilul precauţiei: L₂=f(Y,p,t)
- ➤ mobilul speculației: L₃=f(d')
- \triangleright cerere totală: $L = L_{12} + L_3$

Cererea de monedă: :

De la cine provine cererea de monedă?:

- populație
- firme
- stat (trezorerie)
- bănci comerciale
- alte instituții financiare

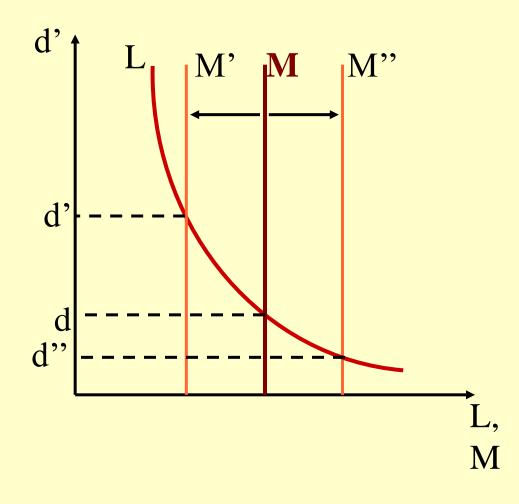

Oferta de monedă:

- cantitatea de monedă pusă la dispoziția populației și agenților economici de către sistemul bancar.
- <u>surse</u>: crearea de monedă de către banca centrală, trezorerie şi băncile comerciale prin emisiune monetară şi sistemul creditului

Echilibrul monetar:

Piața monetară reacționează în direcția creșterii volumului masei monetare atunci când:

- crește volumul valoric al tranzacțiilor pe piață
- se acoperă deficitul bugetar
- scade viteza de circulație a banilor
- se preschimbă monede străine în monedă națională
- sporesc rezervele băneşti din afara sistemului financiar-bancar

Creșterea masei monetare se asigură prin:

- emisiunea monetară
- acordarea de credite (vezi şi efectul de multiplicare)
- diminuarea rezervelor minime obligatorii
- schimbul monedelor străine în monedă națională

Piața monetară reacționează în direcția reducerii volumului masei monetare atunci când:

- scade volumul valoric al tranzacţiilor pe piaţă
- există excedent bugetar
- crește viteza de circulație a banilor
- se preschimbă monedă națională în monede străine
- se diminuează rezervele bănești din afara sistemului financiar-bancar

Diminuarea masei monetare se asigură prin:

- retragerea (absorbția) de monedă
- rambursarea creditelor
- limitarea (plafonarea) creditelor
- creşterea rezervelor minime obligatorii
- schimbul monedei naționale în monedă străină

© Paul Cocioc, 2021

Bibliografie:

- 1. G.Bodea (coord.) / Macroeconomie, Cluj-Napoca, Risoprint 2015, cap.3
- 2. P.Cocioc, O.Jula / Macroeconomie. Teorie si aplicatii, Cluj-Napoca, Risoprint 2015, cap.1 și 2.